



Η νομική τεχνολογία (το γνωστό σε όλους μας legal tech) είναι ένα σύνολο τεχνολογιών και εργαλείων που ουσιαστικά αλλάζουν τον τρόπο, με τον οποίο ασκείται η δικηγορία, τόσο σε επίπεδο έρευνας και διαχείρισης του τεράστιου όγκου δεδομένων όσο και σε επίπεδο ασφάλειας. Με την τεχνητή νοημοσύνη να αποτελεί πρωτοπόρο στη διαδικασία του ψηφιακού μετασχηματισμού, ακόμα και ένα παραδοσιακό επάγγελμα, όπως του νομικού, πολύ δύσκολα θα μπορούσε να παραβλέψει τα τεράστια οφέλη από την αξιοποίηση της τεχνολογίας.

Ένα μέρος των αδιαμφισβήτητων πλεονεκτημάτων της τεχνολογίας στην άσκηση της δικηγορίας το είδαμε εξ αφορμής της πανδημίας, όταν πρακτικά η ψηφιοποίηση σε πολλές δικαστηριακές πρακτικές έγινε μονόδρομος. Και μπορεί η έκδοση των ηλεκτρονικών πιστοποιητικών, το e-πινάκιο και η ηλεκτρονική κατάθεση φακέλου να είναι ιδιαίτερα επιβοηθητικές εξελίξεις, όμως το legal tech είναι κάτι πολύ ευρύτερο. Είναι μια επανάσταση που έχει κάνει πλέον την εμφάνισή της και στην Ελλάδα, αν και ακόμα δεν έχουμε δει στην ελληνική αγορά όλο το εύρος των εργαλείων που μπορούν να υποστηρίξουν την εργασία του δικηγόρου.

ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟΝ ΝΟΜΙΚΟ ΚΛΑΔΟ

- **Αυτοματοποιημένες διαδικασίες:** Ένα μεγάλο μέρος της δουλειάς του δικηγόρου αποτελείται από επαναλαμβανόμενες, μηχανικές διαδικασίες, οι οποίες κατασπαταλούν σημαντικό χρόνο. Με τη βοήθεια της τεχνολογίας, αυτές οι διαδικασίες μπορούν να εκτελεστούν αυτόματα, αφήνοντας χρόνο στον δικηγόρο να ασχοληθεί με άλλα, πιο παραγωγικά καθήκοντα.
- **Ευκολία έρευνας:** Ο όγκος των νέων δεδομένων στη νομοθεσία και τη νομολογία είναι τεράστιος, οπότε είναι πρακτικά αδύνατον για έναν δικηγόρο να έχει τη συνολική εποπτεία του χωρίς τη χρήση προηγμένων νομικών βάσεων δεδομένων, οι οποίες τον συνεπικουρούν στην ανεύρεση της νομοθεσίας και της νομολογίας που τον ενδιαφέρει, αλλά και στην εξοικείωση με τα νέα νομοθετήματα.

Νέες τεχνολογίες και δικηγορία: Η αυξανόμενη σημασία τους και οι σύγχρονες εξελίξεις

Το legal tech είναι πλέον γεγονός και εμπλουτίζεται συνεχώς με καινοτόμες τεχνολογίες που μετασχηματίζουν το δικηγορικό επάγγελμα.

Πρόκειται για εξελίξεις που έχουν ποικίλες εφαρμογές στην καθημερινή νομική πράξη, από την ασφάλεια και τη διαχείριση των δεδομένων μέχρι την αποδοτική έρευνα και την εκτίμηση κόστους οφέλους σε μια διαφορά.

Είναι τόσο έντονη η επέλαση της νομικής τεχνολογίας που μόνο να την αγνοήσουμε (ή να της αντισταθούμε) δεν μπορούμε.

Της Αλεξιάννας Τσότσου

- **Οργάνωση:** Οι προθεσμίες που τρέχουν, οι κρίσιμες ημερομηνίες και η γεμάτη καθημερινότητα σε πολλά διαφορετικά καθήκοντα είναι μια πρόκληση για κάθε δικηγόρο. Η οργάνωση ενός συνεκτικού προγράμματος και η καλύτερη διαχείριση πόρων δεν είναι πάντα αυτονόητα, οπότε προηγμένα τεχνολογικά εργαλεία για τη διαχείριση του δικηγορικού γραφείου ή της δικηγορικής εταιρείας εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη λειτουργία τους.
- **Μείωση του κινδύνου σφαλμάτων:** Ένα άλλο πλεονέκτημα της εισαγωγής της τεχνολογίας στον νομικό τομέα είναι ότι μειώνει τον κίνδυνο σφαλμάτων που ενδέχεται να συμβούν εκ παραδρομής, ασκώντας αρνητική επίδραση στο δικόγραφο. Ποικίλες τεχνολογικές λύσεις δίνουν τη δυνατότητα για αυτοματοποιημένο έλεγχο και αποτελεσματικές αναλύσεις, ώστε να διαπιστωθεί ότι όλα τα δεδομένα έχουν αναγραφεί και αξιοποιηθεί σωστά.

Κυβερνοασφάλεια

Η ασφάλεια των συστημάτων πληροφοριών αποτελεί βασική προϋπόθεση αξιοπιστίας οποιασδήποτε δικηγορικής εταιρείας, οπότε σε αυτό το πεδίο η τεχνολογία δεν διευκολύνει απλώς, αλλά διασφαλίζει την απρόσκοπτη λειτουργία της. Οι κυβερνοεπιθέσεις γίνονται κυρίως μέσω κακόβουλων λογισμικών υποκλοπής, όπως spyware και ransomware, τα οποία μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση και να αντιγράψουν δεδομένα από τον σκληρό δίσκο του υπολογιστή. Το ransomware μπορεί ακόμα και να κλειδώσει τους χρήστες έξω από το σύστημα, ζητώντας από την επιχείρηση στη συνέχεια χρήματα, για να μπορέσει να αποκτήσει ξανά το κλειδί αποκρυπτογράφησης.

Με τα ευαίσθητα δεδομένα που διαχειρίζεται μια δικηγορική εταιρεία, όπως εμπορικά μυστικά, οικονομικές εκθέσεις ή δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ειδικών κατηγοριών, τυχόν υποκλοπή θα έχει σοβαρές συνέπειες τόσο για τον δικηγόρο όσο και για τους εντολείς του. Η ασφάλεια των πληροφοριών είναι, άλλωστε, από τα σημαντι-

κότερα ρίσκα της χρήσης των τεχνολογικών εφαρμογών στο νομικό επάγγελμα, όπως επισημαίνει ο Βασίλης Γουλιέλμος, Associate στη δικηγορική εταιρεία Karatzas & Partners: «Αν και οι τεχνολογικές εφαρμογές παρουσιάζουν σημαντικές ευκαιρίες ανάπτυξης για τις εταιρείες που τις υιοθετούν, παράλληλα κρύβουν και κινδύνους. Ο κυριότερος σχετίζεται με την ασφάλεια των πληροφοριών, καθώς η χρήση προγραμμάτων, στα οποία εισάγονται πληροφορίες με εμπιστευτικό περιεχόμενο ή χαρακτήρα, εγκυμονεί κίνδυνο διαρροής τους. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε απόσπαση εμπιστευτικών πληροφοριών των πελατών με σημαντικές επιπτώσεις τόσο στον πελάτη όσο και στον δικηγόρο.»

Για να προστατευθούν τα εταιρικά δεδομένα, τα δεδομένα των πελατών και συνολικά η εταιρική φήμη, απαιτούνται επαρκή συστήματα ασφαλείας που θα διαφυλάσσουν τον τεράστιο όγκο των δεδομένων, τα οποία αποθηκεύονται και υπόκεινται σε επεξεργασία από μια δικηγορική εταιρεία.

Τεχνητή νοημοσύνη

Η τεχνητή νοημοσύνη κυριαρχεί πλέον στους περισσότερους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, καθιστώντας ικανές τις μηχανές να εκτελούν εργασίες με ανθρώπινο τρόπο. Τα περισσότερα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη δικηγορική πράξη βασίζονται στη μηχανική μάθηση και την επεξεργασία φυσικής γλώσσας. Με αυτόν τον τρόπο, οι υπολογιστές μπορούν να εκπαιδευτούν μέσω της επεξεργασίας μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων, έτσι ώστε να αναγνωρίσουν τα κύρια μοτίβα εντός τους και να τα αξιοποιήσουν για την αποδοτική εκτέλεση διαφόρων εργασιών.

Όπως εύστοχα επισημαίνει ο Χρήστος Παρασκευόπουλος, Senior Associate στη δικηγορική εταιρεία Karatzas & Partners: «Αν και ακόμη στα αρχικά στάδια της ανάπτυξης τους, οι εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης (ΑΙ) φαίνεται πως έχουν τη δυνατότητα να μετασχηματίσουν εκ βάθρων τις νομικές υπηρεσίες και την απονομή της δικαιοσύνης. Λαμβάνοντας υπόψη τις ήδη διαθέσιμες εφαρμογές, τη συνεχή αύξηση της υπολογιστικής ισχύος, την εκθετική αύξηση των διαθέσιμων ηλεκτρονικών δεδομένων, αλλά και την ίδια τη δομή της τεχνητής νοημοσύνης, εύλογα περιμένει κανείς ότι στην αρχή της επόμενης δεκαε-

τίας, εφαρμογές ΑΙ θα ολοκληρώνουν χωρίς την ανθρώπινη συνδρομή νομικούς ελέγχους, θα συντάσσουν συμβατικά κείμενα και θα διεξάγουν δίκες, αφήνοντας για τους ανθρώπους «συναδέλφους» τους μόνο το πιο δημιουργικό, μη επαναλαμβανόμενο μέρος τέτοιων δραστηριοτήτων, καθώς και τον προγραμματισμό και τη βελτίωση των αλγορίθμων ΑΙ.»

Πιο συγκεκριμένα, στο νομικό επάγγελμα, εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για επαναλαμβανόμενες εργασίες, όπως ο έλεγχος συμβάσεων. Μέσα από την εξοικείωσή τους με χιλιάδες συμβάσεις διαφόρων τύπων και περιεχομένων, μπορούν να εντοπίσουν μοτίβα και πιθανές παγίδες προειδοποιώντας τον δικηγόρο, αλλά και να προχωρήσουν στην κατάρτιση νέων συμβάσεων και την κατηγοριοποίηση τυποποιημένων συμβάσεων. Η επιτυχία τέτοιων λογισμικών έγκειται στην ικανότητά τους να εξάγουν συμπεράσματα για σύνθετες νομικές έννοιες και να προσαρμόζονται στα εκάστοτε δεδομένα, με τα οποία έρχονται κάθε φορά σε επαφή.

Σε εξελιγμένα προγράμματα τεχνητής νοημοσύνης στηρίζονται και εφαρμογές που λειτουργούν ως ψηφιακοί νομικοί βοηθοί. Τέτοιες εφαρμογές μπορούν να αναλάβουν ένα σημαντικό μέρος της αλληλεπίδρασης με τους πελάτες μιας δικηγορικής εταιρείας, αλλά και να ασχοληθούν με γραμματειακά καθήκοντα, όπως η διαχείριση εγγράφων ή η παρακολούθηση της πορείας μιας υπόθεσης στο δικαστήριο, συμβάλλοντας σε καλύτερη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού για πιο πολύπλοκες και παραγωγικές διαδικασίες.



Τα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης αναγνωρίζουν επαναλαμβανόμενα μοτίβα και εξάγουν συμπεράσματα για σύνθετες νομικές έννοιες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε εργασίες, όπως ο έλεγχος συμβάσεων